

Vattenfall Eldistribution nya 130 kV ledningar Kolbotten-Lindhov-Tullinge Villastad

Redogörelse för ärendet

Huvudalternativet som presenteras är att använda befintlig kraftledningsgata och till stor del befintliga stolpar på sträckan Kolbotten-Lindhov. Sträckan går genom naturreservat, Natura 2000 område och vattenskyddsområde Bornsjön. Befintlig ledningsgata genom naturreservat kommer fortsatt vara kraftledningsgata pga att det även gå en annan kraftledning längs sträckningen. Vidare uppfattas att gatan genom reservatet kommer att smalnas av efter genomfört arbete, genom att slå samman de olika ledningarna. Påverkan på reservatet kommer på sikt alltså bedömt att minska. Alternativ 2 är att dra en ny sträckning utanför naturreservatet för att istället gå söder om detta. Ny mark måste därmed tas i anspråk och avverkas.

Arbetet kommer påverka både naturmiljö och kulturmiljö. I samrådsunderlaget omnämns bl.a. att

- strandskyddet ska hanteras i enskild ansökan, och att dispens kommer krävas för detta, varför det finns anledning att återkomma till och följa upp den frågan,
- påverkan på naturmiljön och artskyddet ska undersökas vidare inom MKB, varför det finns anledning att återkomma till och följa upp detta.
- flera fornlämningar finns inom ledningsgatan, och det finns anledning att följa upp plan och genomförande för hur dessa beaktas i framför allt byggfasen.

Vad gäller nya alternativet för ledningsgata Gatmötet-Lindhov bedöms avvägningen vara högre stolpar i samma närhet till bostadsområdet, eller att befintlig ledningsgata raseras och ny ledningsgata (med högre stolpar) anläggs, dock längre från bostadsområdet. Då krävs avverkning av skog vilken kan ha höga naturvärden, samt trolig påverkan på rekreation för boende. Mindre skillnader i landskapsbilden kommer uppstå, då stolparna kommer att vara högre, dock kan det över tid till viss del kompenseras av att blir kraftledningsgatan bedömt blir smalare.

Här bör boende i området i första hand konsulteras. Oklart hur påverkan de facto blir i terrängen och för de boende, t.ex. hur landskapsbilden förändras, hur synliga stolparna blir, och hur ev. gamla ledningsgatan i så fall kan nyttjas.

Arbetet kommer påverka både naturmiljö och kulturmiljö. I samrådsunderlaget omnämns bl.a. att

- strandskyddet ska hanteras i enskild ansökan, och att dispens kommer krävas för detta, varför det finns anledning att återkomma till och följa upp den frågan,
- påverkan på naturmiljön och artskyddet ska undersökas vidare inom MKB, varför det finns anledning att återkomma till och följa upp detta.
- flera fornlämningar finns inom ledningsgatan, och det finns anledning att följa upp plan och genomförande för hur dessa beaktas i framför allt byggfasen.

Synpunkter från Naturskyddsföreningen Stockholms län:

Utifrån den information som presenterats, anser Naturskyddsföreningen Stockholms län att det valda huvudalternativet är att föredra och innebär minst påverkan på miljön. Att använda samma sträckning och samnyttja stolpar för flera ledningar bedöms vara resurseffektivt och besparar naturen från ytterligare intrång i form av en ny kraftledningsgata. Behovet av tryggad och mer robust elförsörjning i Stockholmsområdet är viktig inte bara för utvecklingen i Stockholm både för människor och företag, men också ur klimatsynpunkt och för elektrifieringen av bl.a. transportsektorn.

Som påpekas i underlaget behöver dock flera fördjupande undersökningar genomföras och följas upp för att kunna göra en korrekt bedömning, bl påverkan strandskydd, naturvärden, artskydd och fornlämningar.

- Gällande ovan nämnda fördjupande undersökningar vill vi särskilt påpeka att ***naturvärdesinventeringar i de berörda kraftverksgatorna*** bör genomföras som underlag inför ansökan om beslut avseende betydande miljöpåverkan till Länsstyrelsen. I de öppna markområden som kraftledningsgator utgör återfinns ofta arter som har höga naturvärden som skall skyddas och bevaras. Särskilt artrika är de delar som historiskt sett varit jordbruksmark.

Vidare känns det viktigt att lokala boende som har bättre uppfattning om miljön i området ges möjlighet att påverka och ha synpunkter.

Kraftledningsgator kan utgöra viktiga miljöer för biologisk mångfald och fungera som refuger för arter knutna till olika typer av öppna marker. Kraftledningsgatorna bildar kantzoner, de hävdas med jämna mellanrum och kan därför sägas likna hagmarker och de utgör också spridningskorridorer för växter och djur knutna till öppna marker. Med anpassad skötsel kan kraftledningsgatorna bli positiva inslag i landskapet för biologisk mångfald.

Ny forskning från SLU har visat att kraftledningsgator och vägrenar kan hysa lika många arter som ängs- och betesmarker med höga naturvärden och att de särskilt i blomfattiga landskap kan ha betydelse för den biologiska mångfalden. Den nya studien visar också att gräsmarker i närheten av kraftledningsgator i genomsnitt hade fler växtarter jämfört med när det saknades en kraftledningsgata. Detta visar på kraftledningsgatornas betydelse i landskapet.¹

¹ Dániel-Ferreira, J., Fourcade, Y., Bommarco, R., Wissman, J., & Öckinger, E. (2023). Communities in infrastructure habitats are species rich but only partly support species associated with semi-natural grasslands. *Journal of Applied Ecology*.

Den nu aktuella kraftledningen kommer i huvudsak att anläggas i skogsmiljöer och innebär då att träd måste avverkas och att arealen skog minskar. Påverkan på naturmiljön beskrivs inte i samrådshandlingen utan man hänvisar till kommande MKB men ändå gör man bedömningen att den blir liten till måttlig. MKB:n måste tydligt beskriva hur förlust av skogsareal påverkar förutsättningarna för biologisk mångfald knuten till skogliga miljöer. Eftersom en stor del av kraftledningsgatan går genom Bornsjöns naturreservat behöver också kompensationsåtgärder enligt miljöbalken genomföras. Samma gäller även för de Natura 2000-områden som berörs. Detta behöver givetvis beskrivas i kommande MKB.

Enligt samrådshandlingen kommer ledningarnas sträckning att anpassas så att påverkan på naturvärden minimeras. Detta är bra men vi menar att man inte bara ska minimera den negativa påverkan utan genom kompensationsåtgärder aktivt öka förutsättningarna för den biologiska mångfalden. Detta genom att skötseln av kraftledningsgatorna anpassas för att gynna den biologiska mångfalden. Den kommande naturvärdesinventeringen blir en bra grund för att identifiera vilka miljöer som kraftledningsgatan sträcker sig igenom och vilka skötsel- och kompensationsåtgärder som är lämpliga.

Vi vill redan nu lyfta några exempel på lämpliga skötselåtgärder. För att gynna bl.a vedlevande insekter bör död ved från träd som avverkas läggas i kraftledningsgatan. Däremot är det viktigt att inte röjningsavfall läggs på ytor med blommande växter och att den döda veden inte tillåts bli igenväxt utan att det kontinuerligt röjs bort sly på dessa ställen. På Ekerö väster om Älvnäs går kraftledningsgatan över en grusås och där är det lämpligt att restaurera och nyskapa sandmarker för att skapa livsmiljöer för sandberoende arter som ofta har det svårt i landskapet idag. Vissa partier av kraftledningsgatan kan skötas mer intensivt och röjas med regelbundna intervall för att gynna örter och skapa blomrika miljöer. Det är viktigt att också tänka på att floran kan vara botaniskt trivial men ha mycket stor betydelse för insekter. Holkar för insekter, fåglar och fladdermöss bör sättas upp.

Med en naturvärdesinventering som underlag och väl tilltagna skötsel- och kompensationsåtgärder skulle projektet totalt sett kunna gynna den biologiska mångfalden.

Vänliga Hälsningar

*Lena Vängstam
Ordförande
Naturskyddsföreningen Stockholms län
Lillåvägen 44
128 45 Bagarmossen*

0701-730092